

UOT 372.881.113.31

Fikrət Bayram oğlu Həsənov
Azərbaycan Dövlət İqtisadi Universitetinin
baş müəllimi

FRANSIZ DİLİNİN TƏDRİSİNDƏ LAYİHƏ METODUNDAN İSTİFADƏ

Фикрет Байрам оглу Гасанов
старший преподаватель
Азербайджанского Государственного Экономического Университета

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ПРОЕКТНОГО МЕТОДА В ПРЕПОДАВАНИИ ФРАНЦУЗСКОГО ЯЗЫКА

Fikrat Bayram Hasanov
senior teacher at Azerbaijan State Economic University

USE OF THE PROJECT METHOD IN TEACHING THE FRENCH LANGUAGE

Xülasə. Məqalədə qeyd olunur ki, layihə metodu aydın dərk edilən və məqsədyönlü nəticələr əldə etmək baxımından bilik və bacarıqların inkişaf etdirilməsi prosesini mükəmməl tam və ya layihələr şəklində təşkil etməyə imkan verir. Bu metodun vasitəsilə biliyin ötürülməsi tədris modelindən konstruktiv layihələr üzərində fəal iş keçid etmək mümkündür. Məqalədə həm də qloballaşma şəraitində Fransız dilinin tədrisi xüsusiyyətləri araşdırılır. Müasir dünyada fransız dilinin tədrisi prosesinin, bugünkü mənası və rolu nəzərə alınmaqla qurulmalı olduğuna işarə edir.

Açar sözlər: *qloballaşma, öyrədilməsi yolları, layihə metodu, tələbə, müəllim*

Резюме. В статье отмечается, что проектный метод позволяет организовать процесс развития знаний и умений с точки зрения безупречной завершенности или проектов с точки зрения достижения четких и целенаправленных результатов. С помощью этого метода можно перейти от модели передачи знаний к активной работе над конструктивными проектами. В статье также исследуются особенности обучения французскому языку в условиях глобализации. Здесь указывается на то, что весь процесс обучения французскому языку в условиях современности должен строиться с учетом значения и роли, которыми он обладает на сегодняшний день.

Ключевые слова: *глобализация, пути обучения, проектный метод, студент, преподаватель*

Summary. The article notes that the project method allows you to organize the process of developing knowledge and skills in terms of flawless completeness or projects in terms of achieving clear and targeted results. Using this method, you can move from a knowledge transfer model to active work on constructive projects. The article also examines the features of teaching French in the context of globalization. Here it is pointed out that the entire process of teaching French in modern conditions should be built taking into account the meaning and role that it has today.

Key words: *globalization, learning paths, project method, student, teacher*

Müasir dövr xarici dillərin öyrənilməsinə zərurətə çevirib. İndi müxtəlif dillərdə danışan, dünya arenasına çıxmağa bilən, müxtəlif səviyyələrdə öz sözünü deyə bilən gənclərə müstəqil respublikamızın böyük ehtiyacı var. Bunun üçün Avropa standartlarına uyğun yazılmış yeni dərslərlə yanaşı, əlavə yardımçı vəsaitlərin olması rəngarənglik, müxtəliflik müəllimin özünün də

yaradıcı işləməsinə, tələbələrin kommunikativ bacarıqlarının inkişafına lazımi kömək edə bilər. Xarici dillərə olan tələb və marağın durmadan artdığı bir dövrdə müasir universitet tələbəsi təkcə bu və ya digər sahədə ixtisaslaşmış kadr kimi formalaşmamalıdır. O, həm də səmərəli kommunikasiyaya hazır olmalı və müxtəlif insanlarla ünsiyyət qurmaq, komanda tərkibində

işləyə bilmək, ətrafdakılara motivasiya verə bilmək kimi tamamilə yeni sosial bacarıqlara yiyələnəlməlidir. Xarici dilin öyrənilməsinə marağın durmadan artması tamamilə təbii prosesdir. Lakin, xarici dillərin səmərəli və qısa müddətdə öyrənilməsinə imkan verən təlim metodlarının və kommunikativ cəhətdən kifayət qədər səriştəli xarici dil müəllimlərinin olmaması çox vaxt insanları xarici dilə dövrün tələblərinə uyğun şəkildə yiyələnənmək imkanından məhrum edir.

Xarici dillərin ali məktəblərdə tədrisi ilə bağlı mövcud problemləri həll etmək üçün tələbələrə həyat təcrübəsinə uyğun gəlməyən tədris proqramlarında müvafiq dəyişikliklər aparılmalıdır. Qeyd edilməlidir ki, çox vaxt süni şəkildə tərtib olunan mövzular tələbələrə stimulyarada bilmir və nəticədə, tədris formal şəkildə alır. Onu da qeyd etmək lazımdır ki, son illərdə tərtib olunmuş tədris proqramlarında irəli sürülən əsas məqsəd tədris edilən xarici dildən kommunikativ məqsədlərlə istifadə etmək qabiliyyətinə yiyələnəməkdir. Lakin təcrübə onu göstərir ki, əksər hallarda dilin normativ səviyyədə deyil, dil sisteminin, dil haqqında biliklərin tələbələrə aşılması baş verir.

Bu gün dünyanın qabaqcıl ölkələrinin əksər müəllimləri aydın şəkildə dərk edirlər ki, XIX-XX əsrlərdə formalaşmış sənaye mədəniyyəti artıq çoxdan öz yerini qloballaşma mədəniyyətinə vermişdir. Bu yenilik məktəblərin ötən iki əsrə məxsus təşkili yolları və dərslər metodlarını radikal surətdə dəyişmiş və onları yeni əsrin tələblərinə uyğunlaşdırmaq zərurətini meydana çıxarmışdır. Son illər təhsildə baş verən dəyişikliklər ali məktəb işinin heç bir tərəfini dəyişiksiz qoymayıb. Şəxsiyyətyönlü təhsil, fərdi yanaşma kimi prinsiplər önə çıxıb, ilk növbədə yeni tədris metodları tələb etməyə başladı. Yeniləşən təhsildə elə tədris metodlarına ehtiyac duyuldu ki:

- öyrənmə prosesində tələbələrə fəal, müstəqil və təşəbbüskar mövqə formalaşdırın;
- təhsil ilk növbədə bacarıq və vərdişləri (tədqiqatçılıq, refleksivlik, özünüqiymətləndirmə) inkişaf etdirsin;
- sadəcə bacarıqlar yox, səriştə, yəni praktiki fəaliyyətdə onların tətbiqi təcrübəsi ilə bilavasitə bağlı olan bacarıqlar formalaşdırın;
- tələbələrə öyrənmə marağına istiqamətləndirsin;

- təlimin həyatla əlaqəsi prinsipi reallaşdırılsın.

Artıq şəxsizdir ki, bizə fəal, qrupla, oyunlu, rollu, praktikiyönlü, problemlə, refleksiv və digər təlim/tədris forma və metodları lazımdır. Dünya pedaqoji təcrübəsində bu gün aparıcı yer layihə metoduna məxsusdur.

Məlumdur ki, tələbələr həyatda uğur qazanmaq üçün həm bilik, həm də bacarıqlara yiyələnəlməlidir. Bu tələbat təkcə səmərəli planlaşdırma, birgə əməkdaşlıq və kommunikasiya qura bilən bacarıqlı işçilərə olan ehtiyacla bağlı olmamaqla tələbələrə öz məsuliyyətini dərk etmək və yeni qlobal vətəndaş rolunu mənimsəmək zərurətindən doğur. Layihə metodu tələbyönlü tədris metodudur. Öyrənmə nəticələri və ya məqsədlərinə xüsusi dar çərçivəli yolla nail olmağı nəzərdə tutan ənənəvi dərslər planından fərqli olaraq, layihə metodu geniş tədqiqata layiq olan mövzuların dərinəndən araşdırılmasını nəzərdə tutur.

Layihə metodu aydın dərk edilən və məqsədyönlü nəticələr əldə etmək baxımından bilik və bacarıqların inkişaf etdirilməsi prosesini mükməll tam və ya layihələr şəklində təşkil etməyə imkan verir. Bu metodun vasitəsilə biliyin ötürülməsi tədris modelindən konstruktiv layihələr üzərində fəal işə keçid etmək mümkündür. Bundan başqa, layihə metodu tədris prosesini bu məqsədlə ayrılan vaxtdan daha səmərəli və vaxt itkisinə yol vermədən həyata keçirmək baxımından da əhəmiyyətlidir. Layihə metodu bilikləri formal və passiv deyil, progressiv və dinamik şəkildə təqdim etməklə tələbələrə müstəqil ideya və mütərəqqi fikirlərin formalaşmasına mühüm töhfə verə bilər.

Layihə metodu XIX əsrin ikinci yarısında ABŞ-in aqrar məktəblərində yaranıb və amerikalı idealist filosof Con Dyui (1859-1952) tərəfindən əsas qoyulan “pragmatik pedaqogika”nın nəzəri konsepsiyalarına əsaslanmışdır. Layihə üzərində işin həm xarici, həm də daxili nəticəsi vardır.

Xarici nəticəni real əməli fəaliyyətdə görmək, dərk etmək, tətbiq etmək mümkündür.

Daxili nəticə olan fəaliyyət təcrübəsi isə bilik və bacarıq, səriştə və dəyərləri özündə birləşdirərək, öyrənmənin əvəzsiz qazancına, nailiyyətinə çevrilir.

Müəllimin payına layihələr üçün problemlərin seçilməsi kimi çətin məsələ düşür. Bu problemləri isə yalnız real həyatdan götürmək lazımdır.

Layihəyə verilən əsas tələblər:

1. Layihənin mövzusu sosial əhəmiyyətli problem olmalıdır. Bu, tədqiqat, informasiya, praktikiyönlü tapşırıq ola bilər.

2. Layihənin icra planı olmalıdır. Layihə addım-addım işlənməlidir.

3. Hər bir layihə mütləq tələbələrin tədqiqat işini tələb etdiyindən layihə fəaliyyətinin əsas cəhəti informasiya axtarışdır ki, bu da sonra emal olunur, dərk edilir və layihə qrupunun iştirakçılara təqdim edilir.

4. Layihə üzərində işin yekunu, başqa sözlə, layihənin nəticəsi – məhsul olmalıdır.

5. Hazırlanmış məhsul inandırıcı şəkildə və problemin həlli üçün ən məqbul vasitə kimi təqdim edilməlidir.

Beləliklə, layihə 5 “komponent”dən ibarətdir: Problem – Planlaşdırma – İnformasiya axtarışı – Məhsul – Təqdimat.

Layihənin 6-cı “komponent”i – onun portfoliosudur, yəni layihənin bütün iş materiallarının, o cümlədən qaralamaların, gündəlik planların, hesabatların və s. toplandığı qovluqdur.

Vacib qayda: layihə üzərində işin hər mərhələsinin öz konkret məhsulu olmalıdır!

Kompleks və çoxməqsədli metod kimi tədris layihəsinin çoxsaylı növ və üsulları vardır. Onları anlamaq üçün ən azı üç müxtəlif təsnifat tələb olunur. Hər bir layihənin məzmun dəyərini müəyyən edən ən əsas xüsusiyyətdən başlayaq.

Praktikiyönlü layihə iştirakçıların özlərinin və ya kənar sifarişçinin sosial maraqlarına yönəlib. Məhsul əvvəlcədən müəyyənləşir və o, qrup, universitet, şəhər, dövlət həyatında istifadə edilə bilər. Onun tətbiq dairəsi kabinet üçün dərs vəsaitindən ölkə iqtisadiyyatının bərpası üçün tövsiyələr paketinə qədər genişdir. Əsas odur ki, məhsulun praktikada istifadə etmək gerçəkliyi və problemi həll etmək imkanları dəyərləndirilsin.

Tədqiqat layihəsinin quruluşu əsl elmi tədqiqatı xatırladır. O, seçilmiş mövzunun aktuallığının əsaslandırılmasını, tədqiqat vəzifələrinin təyin edilməsini, ehtimalın irəli sürülməsi zərurətini və onun sonradan yoxlanılmasını,

əldə edilmiş nəticələrin müzakirəsini əhatə edir. Bu zaman müasir elmi metodlardan – laboratoriya eksperimenti, modelləşdirmə, sosioloji sorğu və s. istifadə olunur.

İnformasiya layihəsi hər hansı bir obyekt haqqında məlumatların toplanmasıdır ki, onun təhlili, ümumiləşdirilməsi və geniş auditoriyaya təqdim edilməsi məqsədi daşıyır. Belə bir layihənin yayımı tez-tez KİV-də, o cümlədən internetdə dərc olunan yazılarla olur. Bu cür layihənin nəticəsi sinif və ya məktəbdə informasiya mühitinin yaradılması da ola bilər.

Yaradıcılıq layihəsi nəticələrin tərtibatına maksimum sərbəst və qeyri-ənənəvi yanaşmanı nəzərdə tutur. Bunlar almanaxlar, səhnələşdirmə, idman oyunları, təsviri və dekorativ-tətbiqi sənət əsərləri, videofilmlər və s. ola bilər.

Rol layihəsi. Belə layihəni hazırlamaq və həyata keçirmək daha mürəkkəbdir. Burada iştirak edən layihəçilər ədəbi və ya tarixi personajların, uydurulmuş qəhrəmanların rollarını öz üzərlərinə götürürlər. Layihənin nəticəsi sona qədər naməlum qalır.

Mürəkkəbliyinə görə (başqa sözlə, fənn və məzmun sahələrinə görə) layihələri iki tipə ayırmaq olar:

1) Monolayihələr adətən bir fənn üzrə həyata keçirilir, bununla yanaşı, başqa bilik və fəaliyyət sahələrindən də istifadə etmək olar.

2) Fənlərarası layihələr dərstdən kənar vaxtda və müxtəlif fənlər üzrə müəllimlərin rəhbərliyi altında həyata keçirilir.

Mini layihələr bir dərsə və ya daha az vaxta uyğunlaşdırılır.

Qısa müddətli layihələr 4-6 dərs tələb edir. Dərslər layihə iştirakçılarının fəaliyyətinin koordinasiyası üçün istifadə olunur; informasiyanın toplanması, məhsulun ərsəyə gəlməsi və təqdimatın hazırlanması üzrə əsas işlər isə auditoriyadankənar fəaliyyətdə və evdə həyata keçirilir.

Həftə layihələri qruplarda 1 həftə ərzində həyata keçirilir. Onların yerinə yetirilməsi təxminən 30-40 saat çəkir və bütünlüklə rəhbərin iştirakı ilə keçir.

İllik layihələr həm qruplarda, həm də fərdi qaydada həyata keçirilə bilər. Bütün illik layihə – problemin və mövzunun müəyyənləşdirilməsindən təqdimata qədər auditoriyadankənar vaxtda həyata keçirilir.

Layihələrin təqdimatı.

Qeyd edildiyi kimi, tədris layihəsinin həyata keçirilməsinin mühüm mərhələlərindən biri də təqdimatdır. Layihənin təqdimat formasının seçilməsi layihə fəaliyyətinin məhsul formasının seçilməsindən daha mürəkkəbdir. “Tipik” təqdimat formaları dəsti çox məhdud olduğundan burada xüsusi fantaziyaya ehtiyac olur (layihəçilərin artistlik, bədii, texniki-konstruktor, təşkilatçılıq və s. fərdi maraqları və qabiliyyətləri mütləq nəzərə alınmaqla).

“Qloballaşma” termini ictimai elm sahələrində təqribən son 30 il ərzində işlənməyə başlanmışdır.

Daha sonralar “qloballaşma” anlayışı bütün yer planetində baş verən siyasi və iqtisadi əlaqələr sahəsində baş verən inkişaf prosesini əks etdirməyə başladı. Bu istiqamətdə təcrübi materialın toplanması yeni anlayış və tendensiyaların ictimai qaydalarının təhlili üçün müvafiq şərait yaratmış oldu. Tədrisən elmi biliklərin inkişaf etdirilməsi miqyasında baş verən hadisə və proseslərin sistemləşdirilməsi və əks edilməsi sayəsində “Qloballaşma” termininin məğzinə varmaq imkanı əldə olundu ki, bu da, nəticə etibarlı ilə, ümumbəşəri inkişafa dair S. Hantigton, L. Fridman və başqaları tərəfindən yeni nəzəri dil modellərinin yaranmasına səbəb oldu. “Qloballaşma” məfhumu ilə paralel olaraq “qloballıq”, “qlobalizm”, “qlobal problemlər” kimi yeni anlayışlar da meydana çıxdı.

Qloballaşma dövründə təhsilin əsas məqsədi təkcə informasiya və biliklərin əldə olunması ilə məhdudlaşmır. Burada əsas vacib cəhət kimi insanın, daha geniş anlamda isə, konkret insan qrupunun, cəmiyyətin və nəhayət dünya sivilizasiyasının maddi və mənəvi ehtiyaclarını ödəmək üçün zəruri olan yenilikləri həyata keçirmək qabiliyyəti çıxış edir. Son dövrdə informasiya texnologiyaları sahəsində baş vermiş və verməkdə olan inkişaf müasir xarici dil müəlliminə olduqca geniş imkanlar vermişdir.

Müasir şəraitdə müəllimlərin, o cümlədən xarici dilləri (fransız) tədris edən müəllimlərin üzərinə yeni və vacib vəzifə düşür: o, təkcə müəllim, bilik və bacarıqları gənc nəsələ aşılayan şəxs olmamalı, həm də, tələbələrini ruhlandırان, düzgün yola istiqamətləndirən mənəvi rəhbər olmalıdır. Tələbənin istedad və bacarıqlarını aşkar etmək, onu öz istedad və bacarıqlarından vətə-

nin və nəhayət, bəşəriyyətin mənafeyi üçün istifadə etmək qabiliyyətini aşılamaq yeni dövrün müəlliminin qarşısında duran ən əsas vəzifə olmalıdır. Pedaqoji və metodoloji təhsil də mərhələli şəkildə dəyişməli və inkişaf etdirilməlidir. Təhsil sistemi və müvafiq olaraq tədris proqramları dövrün, zamanın tələblərinə uyğun şəkildə yeniləşməli və XXI əsr üçün layiqli kadr potensialını yetişdirməlidir.

Qeyd etmək lazımdır ki, Azərbaycanda xarici dillərin tədrisinin inkişaf etdirilməsi perspektivləri onun dünya təhsil sisteminə inteqrasiya istəklərindən və qloballaşma prosesi ilə ayaqlaşma bilmək zərurətindən doğur. Bu da, öz növbəsində, xarici dillərin tədrisi sistemini dəyişdirməyi və təkmilləşdirməyi zəruri edir. Burada əsas diqqət tələbələrdə kommunikativ bacarığın formalaşdırılmasına yönəldilir. Təhsilin kommunikativ istiqamətliyi təhsilin humanistləşdirilməsi strategiyasının əsasını təşkil edir. Çünki, məhz formanın deyil, məzmunun diqqət mərkəzində olduğu kommunikativlik tələbələrin nitq-təfəkkür fəaliyyətini stimullaşdırır.

Bu gün fransız dilinin öyrənilməsində əsas məqsəd tələbələrə kommunikativ səriştəliliyin, başqa sözlə, nitq ünsiyyətinə daxili hazırlıq və bacarığın formalaşdırılması üçün müvafiq şəraitin yaradılmasından ibarətdir. Bu məqsədə nail olmaq üçün fənnin tədrisinə dair mövcud yanaşmaların məqsədyönlü şəkildə dəyişdirilməsinə ehtiyac var.

Məlum olduğu kimi, son vaxtlar xarici dillərə tələb və maraq durmadan artmaqdadır. Müasir universitet tələbəsi təkcə bu və ya digər sahədə ixtisaslaşmış kadr kimi formalaşmamalıdır. O, həm də, səmərəli kommunikasiyaya hazır olmalı və müxtəlif kateqoriyalara məxsus insanlarla ünsiyyət qurmaq, komanda tərkibində işləyə bilmək, ətrafdakılara motivasiya verə bilmək kimi tamamilə yeni sosial bacarıqlara yiyələnəməlidir. Qloballaşma prosesinin labüdlüyünü və bu prosesə inteqrasiyanın qaçılmaz olduğunu nəzərə alaraq, elm və təhsil sahələrinin radikal xarakterli islahatların həyata keçirilməsi zəruridir. İlk öncə ona görə ki, məhz bu sahələrdə təkcə yeni bilik və texnologiyalar deyil, həm də, insan fəaliyyətinin bu və ya digər formalarının yeni mexanizm və üsulları da gənc nəsələ ötürülür.

Bu cür bacarıqların formalaşdırılmasını məqsədyönlü, mərhələli şəkildə həyata keçirmək lazımdır.

Qloballaşma dövründə fransız dilinin rolu və yerindən danışarkən, hal -hazırda bu dilin qlobal ünsiyyət vasitəsi kimi qəbul edildiyini qeyd etmək lazımdır.

Fransız dili dünyada ən çox tədris edilən dillərdən biridir və beynəlxalq dairələrdə üstünlük verilən ünsiyyət vasitəsidir. O, həmçinin digər dillərlə olan əlaqələrinə görə bütün dünya dillərindən üstün mövqedədir.

1. Fransız dili beynəlxalq təşkilatların və konfransların rəsmi dilidir.

2. Hazırda fransız dili elm və texnologiyanın dilidir.

3. Fransız dili beynəlxalq bank fəaliyyəti, iqtisadi və ticarət əlaqələrinin dilidir.

4. Fransız dili qlobal brendlərin reklam dilidir.

5. Fransız dili audiovizual məhsulların (film, TV, müasir musiqi və s.) dilidir.

6. Fransız dili beynəlxalq turizmin dilidir.

7. Fransız dili ali təhsilin dilidir.

8. Fransız dili beynəlxalq hüququn dilidir.

Artıq milyonların deyil, milyardların ünsiyyət vasitəsinə çevrilməkdə olan fransız dili dövrün tələblərinə və insanların tələbatlarına müvafiq olaraq durmadan dəyişməkdədir. Bu cür dəyişikliklərin fonunda fransız dilinin tədrisi metodlarına da yanaşma tərzində də sabit qala bilməz. Artıq planetimizin əksər sakinləri dərk edir ki, fransız dili təkə dil daşıyıcılarına məxsus deyil. Əksinə, bu dil qlobal səviyyədə işlənən mühüm bir vasitəyə çevrilmişdir. Bu dil artıq bütün məqsədlərin dilidir.

Bu gün qlobal səviyyədə baş verən hadisələr bu dilin daha da möhkəmlənəcəyini açıq şəkildə göstərməkdədir. Yaxın gələcəkdə fransız dilinin əsas tədris dili olan ibtidai, orta və ali təhsil müəssisələrinin sayının kəskin şəkildə artacağı proqnozlaşdırılır.

Burada bir faktı da qeyd etmək lazımdır ki, bu gün xarici dillərin, xüsusilə də fransız dilinin öyrənilməsinə maraq durmadan artır. Bu tamamilə təbii proses kimi görünür. Lakin, dillərin effektiv və qısa müddətdə öyrənilməsinə imkan verən tədris metodlarının və kifayət qədər səriştəli xarici dil müəllimlərinin olmaması çox vaxt insanların xarici dilə günün tələbləri-

nə cavab verən səviyyədə yiyələnmək arzusunu qeyri-mümkün edir. Bu gün Azərbaycanda xarici dillərin tədrisinə dair yeni mütərəqqi metodların işlənilib hazırlanmasına və dillərin tədrisi praktikasına tətbiq edilməsinə dərin ehtiyac duyulur. Qloballaşmanın müxtəlif cəhətlərini nəzərə almaqla ingilis dilinin tədrisinə pedaqoji və metodoloji yanaşmalara yenidən baxılmalı və həmin yanaşmalara müvafiq dəyişikliklər edilməlidir.

Tədris edilən xarici dilin daşıyıcısı olan xalqların mədəni dəyərləri kölgədə qoymamaq şərti ilə milli mədəniyyətlə müqayisəli şəkildə tədris edilməlidir. Başqa sözlə, xarici dillərin tədrisinin əsas məqsədi şagird və tələbələrə həmin xarici dil vasitəsilə öz ölkəsini, xalqını, milli dəyərlərini qlobal arenada təmsil və təqdim etmək üçün dil vərdişləri ilə silahlandırmaqdan ibarətdir.

Qloballaşma dövründə fransız dilinin tədrisi fransız dili müəllimlərinin qarşısında daha ciddi tələblər qoyur. Tələbələrdə dilə maraq hissənin aşılmasında müəllimin rolu olduqca böyükdür. Qloballaşma dövründə fransız dilini tədris edən müəllimlər məşğul olduqları sahə ilə əlaqədar öz təcrübələrini daim artırmalı, ölkə daxilində və xaricdə keçirilən elmi konfrans və seminarlarda, praktik məşğələlərdə, mübadilə proqramlarında iştirak etməli, digər ölkələrdəki xarici dil müəllimləri ilə təcrübə və fikir mübadilələri aparmalıdırlar. Son illərdə informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının inkişafı, internet vasitəsilə dünyanın istənilən nöqtəsində yaşayan istənilən şəxslə internetlə məktublaşma (e-mail), audio-vizual əlaqə imkanlarını xeyli asanlaşdırmışdır. Həmin imkanlardan xarici dil müəllimləri də istifadə etməli, həmkarları dilin şagird və tələbələrə daha məhsuldar şəkildə mənimsədilməsinə rəvac verir.

Problemin aktuallığı. Fransız dilinin xüsusi məqsədlərlə təliminin günün tələblərinə cavab verən səviyyədə həyata keçirilməsi ilə əlaqədar olaraq müəllimlərin hazırlanması ilə bağlı olan bir sıra məsələlərin tədqiqinə ciddi ehtiyac duyulur.

Problemin elmi yeniliyi. Qloballaşma prosesinin labüdlüyünü və bu prosesə inteqrasiyanın qarşılaşdığını nəzərə alaraq, elm və təhsil sahələrinin radikal xarakterli islahatların həyata keçirilməsi zəruridir. İlk öncə ona görə ki, məhz bu sahələrdə təkə yeni bilik və texnologiyalar deyil, həm də,

insan fəaliyyətinin bu və ya digər formalarının yeni mexanizm və üsulları da gənc nəsə ötürülür.

Problemin praktik əhəmiyyəti. Məqələdə əldə edilmiş nəticələrdən, işlənilib hazırlanmış tədris materiallarından, xarici dillərin xüsusi məqsədlərlə

tədrisi prosesində, xarici dillərin tədrisi metodikasını üzrə mühazirə və seminar məşğələlərində, müxtəlif elmi-metodik işlərin hazırlanmasında uğurla istifadə edilə bilər.

Ədəbiyyat:

1. Camalova G. Apprendre le français par les jeux- activites. Bakı, 2005.
2. Julia M Dobson. Effective techniques for English conversation groups. Washington: English Language Programs Division, 1989.
3. Nicole Decure. Les langues modernes. Jouer, Est-ce bien raisonnable, 1994.
4. Pablo Neruda. J'avoue que j'ai vecu. Paris: Gallimard, 1987.

E-mail: fikra902@mail.ru

Rəyçi: *dos.* N.H. Nəbiyev

Redaksiyaya daxil olub: 15.03.2021